

**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**Збірка містить інформацію, юридично
захищену до початку екзамену.**ЗАПОВНЮЄ ЕКЗАМЕНОВАНИЙ****КОД****PESEL****Місце для наліпки.**

Перевір, чи код на наліпці це

M-100.

Якщо так – приклей наліпку.

Якщо ні – повідом учителя.

Екзамен на атестат зрілості**Формула 2023****ПОЛЬСЬКА МОВА**

ЗБІРКА

1**Базовий рівень
Частини 1. і 2.****ДІАГНОСТИЧНИЙ ТЕСТ**

Позначення збірки

MPOU-P1-**100**-2212ДАТА: **12 грудня 2022 р.**ПОЧАТОК: **9:00**ЧАС ВИКОНАННЯ: **до 360 хвилин**

(всього на написання частин 1., 2. і 3.)

**ЗАПОВНЮЄ ГРУПА
СПОСТЕРІГАЧІВ**

Екзаменований має право:

☐на пристосовані
принципи
оцінювання.МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ЧАСТИНИ 1. І 2.: **25****Перед початком роботи зі збіркою екзаменаційних завдань**

1. Перевір, чи ти отримав/-ла від вчителя **дві правильні збірки екзаменаційних завдань**, тобто збірки згідно з **відповідною формулою, з відповідного предмета на відповідному рівні**, позначені **1** і **2**: одну з тестами, другу з твором.
2. Якщо ти отримав/-ла **неправильні збірки**, то негайно повідом учителя. Не розпакуй бандероль.
3. Якщо ти отримав/-ла **правильні збірки**, то розпакуй бандероль, коли вчитель дасть таку вказівку. Ознайомся з інструкцією на сторінці 2.

Інструкція для екзаменованого

1. Перевір, чи ця збірка екзаменаційних завдань з частинами 1. і 2. (тестами) складається з 22 сторінок (завдання 1–16). Якщо сторінок не вистачає, повідом про це головному спостерігачеві.
2. На першій сторінці збірки та на бланку відповідей напиши свій номер PESEL і приклей наліпку з кодом.
3. Напиши відповіді у відведених для цього місцях біля
4. Пиши розбірливо. Користуйся кульковою/чорнильною ручкою лише з чорним стрижнем/чорнилом. Записуй відповіді лише польською мовою.
5. Не пиши жодних символів у частині, відведений для екзаменатора.
6. Не використовуй коректор, помилки чітко закреслюй.
7. Пам'ятай, що записи в чернетці не будуть оцінюватися.

Екзаменаційні завдання надруковані на наступних сторінках.

Частина 1. Тест «Польська мова в ужитку»

Уважно прочитай тексти, а потім виконай завдання під ними. Відповідай **лише на основі текстів** і лише **своїми словами**, якщо у завданні не передбачено інше. Дай стільки відповідей, скільки тебе просять.

Текст 1.

Justyna Olko

Różnorodność językowa a bioróżnorodność

Okazuje się, że lokalne języki to klucz do zachowania równowagi całej planety. Badacze od dość dawna przypuszczali, że istnieje silny związek między bioróżnorodnością a różnorodnością kulturową, jednak dopiero niedawno udało się to bezspornie potwierdzić, biorąc pod uwagę szczegółowe dane dotyczące całego globu. Okazuje się, że większość ludzi należących do kultur lokalnych mówiących często zagrożonymi językami zamieszkuje najbogatsze pod względem biologicznym miejsca naszej planety – regiony kluczowe dla ponad 7 mld mieszkańców Ziemi. Staje się coraz bardziej jasne, że aby ratować zagrożone języki, musimy zwielokrotnić wysiłki zmierzające do ocalenia rezerwuarów bioróżnorodności i stref dzikiej przyrody eksploatowanych ze względu na krótkowzroczną politykę ekonomiczną, nastawioną na szybki zysk. Obecnie te obszary stanowią schronienie dla około 67% wszystkich gatunków roślin i 50% kręgowców. Tymczasem rezerwuary bioróżnorodności zajmują zaledwie 2,3% powierzchni lądowej Ziemi. Co istotne, ponad 3200 języków świata przetrwało w 35 rezerwuarach bioróżnorodności, takich jak zachodnia Afryka, wschodnia Melanezja czy Mezoameryka, z których każdy ma ponad 250 języków. Ponad 1600 językami mówi się w pięciu strefach dzikiej przyrody, do których zalicza się m.in. Nową Gwineę z jej 972 językami. Oznacza to, że prawie 70% języków świata istnieje tylko na tych obszarach największej bioróżnorodności. Podobnie jak gatunki zwierząt i roślin, większość tych języków jest zagrożona wymarciem. Posługują się nimi grupy lokalne, których przetrwanie i codzienne potrzeby nadal ściśle zależą od miejscowych ekosystemów. Przyczyny współwystępowania językowej i biologicznej różnorodności są bez wątpienia złożone, jednak ich korelacja wskazuje na istotną zależność funkcjonalną, która powinna stać się przedmiotem interdyscyplinarnych badań.

Wiele wskazuje na to, że to tradycyjne ekonomie lokalne umożliwiają zachowanie wysokiej bioróżnorodności, są z nią kompatybilne. Przykładowo: tubylcze ziemie zajmujące 1/5 brazylijskiej Amazonii stanowią obecnie najbardziej skuteczną barierę przed wylesieniem, czyli przed główną przyczyną zaniku bioróżnorodności na tym kluczowym obszarze. Należy zatem wziąć pod uwagę zdolność tradycyjnych społeczności do kształtowania zrównoważonych relacji ze środowiskiem, które zamieszkują. Zachowanie tej równowagi może okazać się niemożliwe bez zachowania lokalnych języków i kultur, w których są zawarte praktyczna wiedza o otoczeniu oraz strategię oddziaływania pomiędzy ludźmi a środowiskiem, pozyskiwania i wykorzystywania naturalnych zasobów oraz współistnienia z innymi grupami ludzkimi i światem zwierząt. I odwrotnie: społeczności muszą mieć zapewniony stabilny, zrównoważony rozwój, żeby zachować swe języki.

Wskazywano w badaniach, że to zachowania ekologiczne grup ludzkich doprowadziły do wykształcenia się dużego zróżnicowania językowego na obszarach o dużej różnorodności biologicznej w efekcie izolacji geograficznej grup i bogactwa zasobów naturalnych – na

takich obszarach istnieje bowiem mniejsze ryzyko ekologiczne, a współzawodnictwo i wymuszona komunikacja są słabsze.

Na podstawie: Justyna Olko, *Zagrożone języki – wyzwania nauki zaangażowanej. Wykład inauguracyjny wygłoszony na Uniwersytecie Warszawskim*, [w:] Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, *Wykłady inaugurujące rok akademicki 2015/2016*, Warszawa 2016.

Текст 2.

Katarzyna Kutylowska
Europa wielojęzyczna

Analiza dokumentów dotyczących polityki językowej w Europie pozwala zobaczyć, że na pierwszy plan wysuwa się – niespotykane w innych organizacjach – przekonanie o wielojęzyczności obywateli UE jako fundamencie do zbudowania prawdziwie zjednoczonej Europy. Wydawać by się mogło, że mnogość kultur, religii oraz różne doświadczenia historyczne państw członkowskich nie służą wytworzeniu w Europejczykach poczucia jedności i tożsamości europejskiej. Ta różnorodność jest bardzo widoczna na poziomie językowym, aczkolwiek Europa nie jest wcale kontynentem najbardziej zróżnicowanym językowo, pod tym względem przewyższają ją znacznie Afryka czy Azja. Języki używane w Europie stanowią jedynie 3% wszystkich żywych języków świata.

W przypadku Azji czy Afryki bogactwo językowe jest szczególnie widoczne w strefie kontaktów nieformalnych, natomiast znacznie mniejsze w przypadku komunikacji w strefie publicznej, np. administracji czy biznesie. W Europie dominująca rola języków rodzimych widoczna jest we wszystkich sferach życia. Tym, co czyni Europę wyjątkową pod względem języków, jest fakt, że była ona pierwszym kontynentem, na którym ukształtowały się tradycje piśmiennicze. Powstałe dokumenty, a potem – utwory literackie, miały moc scalania narodów. Po uwzględnieniu tego tradycyjnego przekonania, skądinąd bardzo w Europie rozpowszechnionego i wciąż silnego, że język jest głównym nośnikiem tożsamości narodowej, a jeden naród to jeden język, idea stworzenia tożsamości europejskiej wydaje się nierealna. W świadomości społecznej wiarę w jednoczącą siłę wielojęzyczności UE może dodatkowo osłabiać fakt, że polityka językowa nie jest elementem żadnej polityki wspólnotowej. W związku z tym *de facto* nie istnieje nic, co można by nazwać „wspólną polityką językową” wszystkich krajów UE. Wprowadzie instytucje UE wpływają pośrednio na kształt krajowych polityk językowych, jednak każdy kraj prowadzi własną politykę.

Pomimo braku „wspólnej polityki językowej” wielojęzyczność jest szeroko promowana zarówno przez instytucje UE, jak i przez Radę Europy. Częstotliwość, z jaką instytucje obu tych gremiów podkreślają w swoich dokumentach konieczność urozmaicania repertuaru językowego Europejczyków, świadczy o znaczeniu, jakie te instytucje przywiązują do promowania wielojęzyczności. Głównym celem europejskiej polityki językowej jest zapewnienie Europejczykom dostępu do edukacji plurilingwalnej, a więc takiej, która każdemu obywatelowi umożliwia naukę różnych, w tym mniej popularnych, języków obcych.

Badania nad różnorodnością potwierdzają, że osoby posługujące się kilkoma językami charakteryzują się dużą wrażliwością na podobieństwa i różnice między językami. Wynika to w dużej mierze z faktu, że osoba posługująca się wieloma językami ma szerszy i łatwiejszy dostęp do tzw. ogólnej sprawności językowej, która umożliwia transfer międzyjęzykowy. Taki transfer obejmuje nie tylko aspekty lingwistyczne, lecz także metody i pewne strategie uczenia się języków. W konsekwencji takie podejście prowadzi do nowego

paradygmatu edukacji językowej, którym nie jest dążenie do perfekcyjnej znajomości danego języka, ale – rozwijanie umiejętności w jak największej liczbie języków, co umożliwi efektywną komunikację i mobilność.

Na podstawie: Katarzyna Kutylowska, *Europa wielojęzyczna*, [w:] *Polityka językowa w Europie. Raport analityczny*, red. Magdalena Szpotowicz, Warszawa 2013.

Завдання 1. (0–2)

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються зазначених текстів. Зазнач Р, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Z tekstu 1. wynika, że działania ludności zamieszkującej tereny o wysokiej bioróżnorodności przyczyniają się do niszczenia środowiska naturalnego.	P	F
2.	W tekście 2. wyjaśniono, dlaczego Europa jest kontynentem najmniej zróżnicowanym językowo.	P	F
3.	W obu tekstach wskazano korzyści wynikające z dbałości o zachowanie różnorodności językowej.	P	F

Завдання 2. (0–1)

Сформулюй висновок про взаємозв'язок між біологічним і мовним різноманіттям, що впливає з наведених у тексті Юстини Олько числових даних щодо областей біорізноманіття.

.....

.....

.....

.....

Завдання 3. (0–1)

Згідно з текстом Катажини Кутиловської, з документів про мовну політику в Європі впливає переконання, що багатомовність є «фундаментом для будування дійсно єдиної Європи». В абзацах 1. і 2. цього тексту висловлено скептичне чи ентузіастичне ставлення до цієї ідеї? В обґрунтуванні послугуйся мовними засобами, які використовує авторка.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 4. (0–1)

Na podstawie tekstu Katarzyny Kutylowskiej sformułowano dwa wnioski A–B.

- A. Techniki pomocne w uczeniu się jednego języka obcego mogą wspomóc uczenie się kolejnego języka obcego.
- B. Bez znajomości kilku języków obcych niemożliwe jest wykształcenie wrażliwości na podobieństwa i różnice między językami.

З наведених висновків вибери той, який є маніпулюванням інформацією з тексту Катажини Кутиловської. Запиши літеру, якою позначено цей висновок, і поясни, як у ньому проявляється маніпуляція.

Litera oznaczająca wybrany wniosek:

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 5. (0–1)

Яке питання порушується в обох текстах? Вибери правильну відповідь серед поданих варіантів.

- A. Wpływ języka pisanego na kształtowanie tożsamości narodowej.
- B. Działania podejmowane w celu ratowania ginących języków.
- C. Wielojęzyczność w kontekście różnych uwarunkowań.
- D. Tematyka dalszych badań nad językami.

Завдання 6. (0–4)

На основі обох текстів напиши узагальнену замітку на тему: значення різномовності і багатомовності. Твоя замітка повинна налічувати 60–90 слів.

Увага: при оцінюванні відповіді братиметься до уваги мовна, орфографічна і пунктуаційна грамотність.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Місце для екзаменатора
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Частина 2. Історично-літературний тест

Завдання 7. (0–1)

Прочитай наведені уривки з текстів.

Fragment A.

Znaczył wiele. Znaczył także przez paradoksalność swej kondycji: choć bogiem nigdy być nie przestał, skazany został na cierpienia większe (bo nieznające kresu) od tych, które były udziałem śmiertelnych. Był bohaterem nie tylko przez swe czyny, ale również – przez swą mękę. Stał się uosobieniem buntu, buntu podejmowanego w odosobnieniu, z myślą o innych. Był więc [...] dobroczyńcą ludzkości, ale – według innych wersji mitu – także tym, który sprowadził na nią wielkie nieszczęście [...].

Michał Głowiński, *Mity przebrane*, Kraków 1994.

Fragment B.

Ariadna daje [...] nic nie tylko jako sposób na ocalenie. To akt magiczny, który ma również ukryty sens. Jego los, jego życie jest przez chwilę w jej rękach. I przez tę chwilę właśnie przyjmuje na siebie rolę moiry, Przeznaczenia. [...] Co się jednak stało, że [...] porzucił Ariadnę i to tak szybko po tym, jak go uratowała? Skąd ta niewdzięczność? Czemu nagle miłosna nic się zerwała?

Jerzy Piechowski, *Symbol i mit starożytnej Grecji*, Warszawa 1995.

Fragment C.

Postać w lwiej skórze przerzuconej przez ramię, z maczugą w dłoni, z kołczanem pełnym strzał i łukiem to największy bohater mitów starożytności, przedstawiany w dziełach sztuki – w rzeźbie, w malarstwie również wtedy, gdy już dawno skończył się antyk. [...] Praca nad stajnią Augiasza dobitnie podkreśla cechy, którymi w mitach się odznacza bohater zwycięzca [...]. Toteż nadejdzie czas, gdy zasiądzie on na Olimpie wśród nieśmiertelnych bogów: będzie to największa nagroda, najbardziej wyjątkowe wyróżnienie, jakie może spotkać człowieka.

Jerzy Piechowski, *Symbol i mit starożytnej Grecji*, Warszawa 1995.

Про кого йдеться у наведених уривках? Підбери до кожного уривка ім'я міфологічного героя, якого стосується цей уривок.

Syzyf	Prometeusz	Odyseusz	Tezeusz
Herakles	Achilles	Hefajstos	

Fragment A. –

Fragment B. –

Fragment C. –

Завдання 8.

Прочитай уривок з «Книги Іова» і вірш Миколая Сєп-Шарзінського «Про нашу війну, яку ми ведемо з сатаною, світом і плоттю».

Текст 1.

Księga Hioba

7 ¹ Czyż nie do bojowania¹ podobny byt człowieka?

Czy nie pędzi on dni jak najemnik?

² Jak niewolnik, co wzdycha do cienia,
jak robotnik, co czeka zapłaty².

³ Zyskałem miesiące męczarni,
przeznaczono mi noce udręki.

⁴ Położę się, mówiąc do siebie:

Kiedyż zaświta i wstanę?

Lecz noc wiecznością się staje

i boleść mną targa do zmroku.

Księga Hioba, [w:] Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Poznań 1989.

¹ Przymusowa służba wojskowa była obrazem życia trudnego.

² Robotnicy otrzymywali zapłatę codziennie wieczorem.

Текст 2.

Mikołaj Sęp-Szarzyński

Sonet VIII.

O wojnie naszej, którą wiedzimy z szatanem, światem i ciałem

Pokój – szczęśliwość, ale bojowanie

Byt nasz podniebny³. On srogi ciemności

Hetman i świata łakome⁴ marności

O nasze pilno⁵ czynią zepsowanie.

Nie dosyć na tym, o nasz możny Panie!

Ten nasz dom – ciało, dla zbiegłych lubości⁶

Niebacznie zajrzając⁷ duchowi zwierzchności,

Upaść na wieki żądać nie przestanie.

Cóż będę czynił w tak strasliwym boju,

Wątpli, niebaczny, rozdwojony w sobie?

Królu powszechny, prawdziwy pokoju,

Zbawienia mego jest nadzieja w Tobie!

Ty mnie przy sobie postaw, a przepiecznie⁸

Będę wojował i wygram statecznie!

Mikołaj Sęp-Szarzyński, *Sonet VIII. O wojnie naszej, którą wiedzimy z szatanem, światem i ciałem*, [w:] tegoż, *Rytmy albo wiersze polskie oraz cykl erotyków*, Wrocław 1973.

³ Podniebny – tu: dziejący się pod niebem, a więc na ziemi.

⁴ Łakome – pożądane.

⁵ Pilno – usilnie.

⁶ Zbiegłe lubości – przemijające przyjemności.

⁷ Zajrząc – zazdroszcząc.

⁸ Przezpiecznie – bezpiecznie.

Завдання 8.1. (0–1)

Чи концепції людської долі, представлені в уривку з «Книги Іова» і у вірші Миколая Семп-Шажинського, подібні? Обґрунтуй свою відповідь, звертаючись до обох наведених текстів.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 8.2. (0–1)

Випиши з тексту Миколая Семп-Шажинського дві перифрази. Поясни, кого стосується кожна з них.

1)

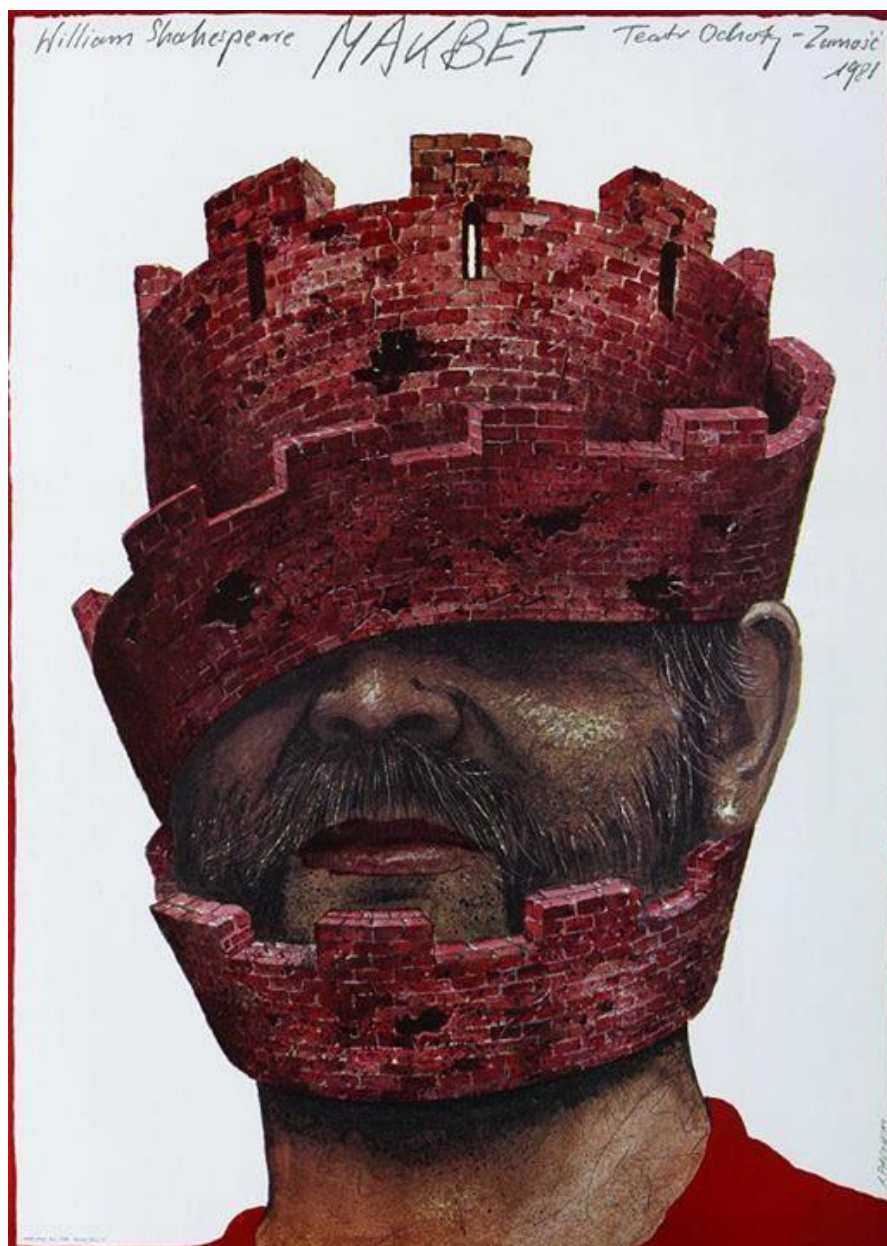
.....

2)

.....

Завдання 9. (0–2)

Ознайомся з плакатом Анджея Понг'овського до драми «Макбет» Вільяма Шекспіра.

<https://pagowski.pl/pl/p/MAKBET/54>

Проаналізуй плакат Анджея Понґовського в контексті головної думки твору «Макбет» Вільяма Шекспіра. У своїй відповіді візьми до уваги два графічні елементи, які зображені на плакаті.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 10.

Ознайомся з наведеним уривком з тексту Віктора Вайнтрауба про одного з літературних героїв.

[Bohater] rysuje się nam jako postać niezwykła i zagadkowa, nacechowana sprzecznościami. Wiemy, że jest poetą. Wpada w transy, w których komunikuje się z zaświatami. Posiada dar profetyczny w najciaśniejszym i najdosłowniejszym znaczeniu tego słowa: przepowiada przyszłość. Wszystko to rysy wynoszące go wysoko ponad zwykłych śmiertelników, otaczające głowę jego aureolą wybraństwa. Ale równocześnie mamy prawo podejrzewać, że jest opętany przez diabła.

Wiktor Weintraub, *Poeta i prorok. Rzecz o [...]*, Warszawa 1982.

Завдання 10.1. (0–1)

Закінчи речення. Вибери правильну відповідь серед поданих варіантів.

Postać, o której mowa w przytoczonym fragmencie tekstu Wiktora Weintrauba, to bohater

- A. *Konrada Wallenroda*.
- B. *Dziadów* części III.
- C. *Pana Tadeusza*.
- D. *Makbeta*.

Завдання 10.2. (0–1)

Поясни, на підставі чого «ми маємо право підозрювати», що герой, про якого пише Віктор Вайнтрауб, «одержимий дияволом». У своїй відповіді наведи ситуацію з твору.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 11.

Прочитай наведений уривок з тексту Болеслава Пруса.

Bolesław Prus

Kroniki

Tymczasem literatura piękna obok stron przyjemnych i bawiących, na które u nas kładzie największy, jeśli nie wyłączny nacisk, posiada stronę niesłychanie poważną. Pokazuje ludzi żyjących w danym okresie czasu, ich stan umysłu, ich pragnienia, sposoby, w jakie zdobywają szczęście, jeśli je zdobywają, i przeszkody, z którymi muszą walczyć. Krótko mówiąc, w literaturze tak zwanej pięknej społeczeństwo poznaje samo siebie. A jeżeli godnym szacunku jest uczone, który odkrył nowy pierwiastek chemiczny, nową roślinę albo jakiś pokład geologiczny w pewnej okolicy, nie mniej szanowany musi być autor, który pokazuje nam nowy typ, nowy ludzki charakter albo prąd społeczny. On jest nie tylko artystą, ale i badaczem, i odkrywcą, nie tylko bawi, ale i uczy przedmiotów najważniejszych, bo tych, które nas bezpośrednio otaczają, z którymi mamy ciągle stosunki.

Bolesław Prus, *Kroniki*, Warszawa 1954–1959.

Завдання 11.1. (0–1)

Яке завдання – крім розваги читача – ставить перед літературою Болеслав Прус? Поясни на основі наведеного уривка з «Хронік».

.....

.....

.....

.....

Завдання 11.2. (0–1)

Чи «Лялька» Болеслава Пруса виконує завдання – крім розваги читача – про яке йдеться у наведеному уривку з «Хронік»? Обґрунтуй свою відповідь, звернися до змісту всього роману.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 12. (0–1)

Прочитай наведені уривки з трьох віршів Казімежа Пшерви-Тетмаєра.

Fragment 1.

Evviva l'arte¹! Duma naszym bogiem,
sława nam słońcem, nam, królom bez ziemi,
możemy z głodu skonać gdzieś pod progiem,
ale jak orły z skrzydły złamanemi –
więc naprzód! Cóż jest prócz sławy co warte?
evviva l'arte!

¹ Evviva l'arte! (wł.) – Niech żyje sztuka!

Fragment 2.

Cóż więc jest? Co zostało nam, co wszystko wiemy,
dla których żadna z dawnych wiar już nie wystarcza?
Jakaż jest przeciw włóczni złego twoja tarcza,
człowiecze z końca wieku?... Głowę zwiesił niemy.

Fragment 3.

Taki tam spokój... Na gór zbocza
światła się zlewa mgła przezrocza,
na senną zieleń gór.

Szumiący z dala wśród kamieni
w słońcu się potok skrzy i mieni
w srebrno-tęczowy sznur.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Wybór poezji*, Wrocław 1991.

У якому з наведених уривків – 1., 2. чи 3. – ліричний герой поділяє декадентські погляди? На основі цього уривка поясни, у чому вони полягають.

Numer fragmentu:

Wyjaśnienie:

.....
.....
.....
.....
.....

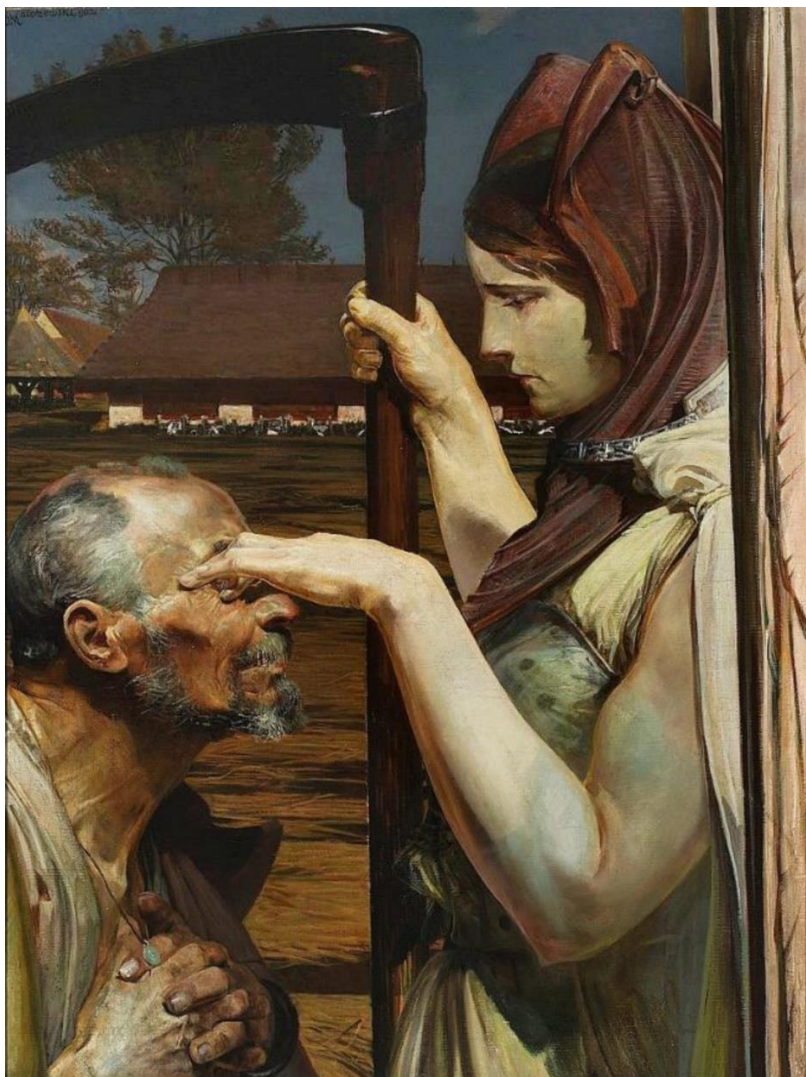
Завдання 13. (0–1)

Ознайомся з репродукцією картини Яцека Мальчевського «Смерть» і прочитай уривок з твору «Розмова Майстра Полікарпа зі Смертю».

Текст 1.

Jacek Malczewski

Śmierć

Jacek Malczewski, *Śmierć*, 1902, Muzeum Narodowe w Warszawie

Текст 2.

Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią

DE MORTE. PROLOGUS¹

Polikarpus, tak wezwany²,
Mędrzec wielki³, mistrz wybrany,
Prosił Boga o to prawie,
By ujrzał⁴ śmierć w jej postawie⁵. [...]
Ujrzał człowieka nagiego,
Przyrodzenia niewieścigo⁶ [...].
Chuda, blada, żółte lice [...];

¹ De Morte. Prologus (łac.) – O Śmierci. Prolog.

² Wezwany (starop.) – nazwany.

³ Wielki (starop.) – wielki.

⁴ Ujrzał (starop.) – ujrzął.

⁵ W jej postawie (starop.) – we własnej osobie.

⁶ Przyrodzenia niewieścigo (starop.) – płci żeńskiej.

Miece⁷ oczy zawracając,
 Groźną kosę w ręku mając; [...]
 Ze wszech stron skarada postawa [...].
 Mistrz, widząc obraz skarady,
 Żółte oczy, żywot⁸ blady,
 Groźno⁹ się tego przelęknął,
 Padł na ziemię, eże¹⁰ stęknął.
 Gdy leżał wznak jako wiła¹¹,
 Śmierć do niego przemowiła.

[MORS
*dicit*¹²

Czemu się tako barzo lękaasz? [...]

MAGISTER
*respondit*¹³

[...] Lęknąłem się, eż nic po mnie¹⁴.
 Ta mi rzecz barzo niemiła,
 Iżeś mię tako postraszyła;
 By była co przykrego przemowiła,
 Zerwałaby się we mnie każda żyła;
 Nagle by mię umorzyła¹⁵
 I duszę by wypędziła.
 Proszę ciebie, ostęp¹⁶ mało,
 Boć nie wiem, coć mi się stało:
 Mgleję wszytek i bladzieję¹⁷,
 Straciłem zdrowie i nadzieję.
 Racz rzucić ot¹⁸ siebie kosę,
 Ać swoją głowę podniosę!

⁷ Miece (starop.) – miota, rzuca.

⁸ Żywot – brzuch.

⁹ Groźno (starop.) – bardzo, strasznie.

¹⁰ Eże, eż (starop.) – aż.

¹¹ Wiła (starop.) – błazen, głupiec.

¹² Mors dicit (łac.) – Śmierć mówi.

¹³ Magister respondit (łac.) – Mistrz odpowiada.

¹⁴ Eż nic po mnie (starop.) – że przepadłem, jestem zgubiony.

¹⁵ Umorzyła (starop.) – uśmierciła.

¹⁶ Ostęp (starop.) – odsuń się, oddal się.

¹⁷ Mgleję wszytek i bladzieję (starop.) – mdleję cały i bledną.

¹⁸ Ot (starop.) – od.

Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią, [w:] Polska poezja świecka XV wieku, Wrocław 1997.

Чи чоловік, зображений на картині Яцека Мальчевського, і Майстер Полікарп дотримуються подібних поглядів щодо смерті? Обґрунтуй свою відповідь, звертаючись до обох наведених творів.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 14. (0–2)

Прочитай уривок з інтерв'ю з Ґуставом Герлінґом-Ґрудзінським.

GUSTAW HERLING-GRUDZIŃSKI:

Co to znaczy, że *Inny świat* jest moim *Bildungsroman*¹? To znaczy, że jako dwudziestoletni chłopiec znalazłem się w samym środku totalitarnego wieku i że w łagrze sowieckim uczyłem się, na czym polega w praktyce ta „nowa moralność”, którą postanowili wprowadzić w życie ideolodzy totalitaryzmu. Uczyłem się więc na własnej skórze, jakie są zasady, podstępny i zasadzki zastawione przez totalitaryzm na człowieka – i jakie wynikają z niego zagrożenia dla naszego człowieczeństwa.

„Mój *Bildungsroman*” (Rozmowa o „*Innym świecie*”), [w:] Gustaw Herling-Grudziński, *Inny świat. Zapiski sowieckie*, Kraków 2020.

¹ *Bildungsroman* (niem.) – powieść o formowaniu się postawy, o kształtowaniu osobowości bohatera.

Поясни у контексті «Іншого світу» Ґустава Герлінґа-Ґрудзінського, у чому полягала «нова моральність» в радянському таборі і яку загрозу вона несла для людства.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 15. (0–1)

W zakończeniu opowiadania Andrzeja Stasiuka *Miejsce* jest zawarta pointa narratora:

Lecz miejsca nie można przenieść. Miejsce nie ma wymiarów. Jest punktem i nieuchwytną przestrzenią. Dlatego wciąż nie mam pewności, czy rzeczywiście ją [tu: cerkiew] zabrano.

На основі всього оповідання Анджея Стасюка поясни, яке значення мають наведені слова оповідача.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 16. (0–1)

Прочитай вірш Станіслава Баранчака «*Н.Н. крутить ручку радіо*» і уривок з висловлювань цього поета про власну творчість.

Текст 1.

Stanisław Barańczak

N.N.¹ przekręca gałkę radia

– W dniu dzisiejszym – zawiadamia go piersiowy głos –
zanotowano huragan w Australii,
katastrofalne opady w Indiach i trzęsienie
ziemi w Meksyku. Tyle o kaprysach aury
na świecie. Natomiast u nas
pogoda wciąż bez większych zmian, niebo bezchmurne,
powietrze świeże i zdrowe, wiatry słabe z kierunków
zmiennych. W sprzyjającym klimacie,
w twórczej atmosferze wzajemnego zaufania
odniesiemy dziś z pewnością niejeden sukces. Nad krajem
rozciąga się zatoka zwiększonego ciśnienia,
ilość atmosfer na głowę mieszkańca
przekracza zaplanowaną normę. To osiągnięcie
sprawi, że będą państwo czuć się świeżo i pogodnie,
dziarsko i zdrowo, że państwo też będzie
świeże, pogodne, dziarskie, zdrowe, pełną piersią
wdychające twórczy klimat oraz atmosferę. A teraz
gimnastyka poranna.

Nie wyjdzie dziś na dwór.
Przeraża go już samo powietrze. Te słupy
wbijane młotem nieba w każdą głowę.
Konieczność oddychania tym płynnym betonem.
Trzeba zostać w pokoju. Zastanowić się. Trzeba
uporządkować wiele spraw. Przemyśleć wszystko.
Dziś. Wyjątkowo dziś.

Stanisław Barańczak, *N.N. przekręca gałkę radia*, [w:] tegoż, *Wiersze zebrane*, Kraków 2007.

¹ N.N. – osoba nieznana, tu: określenie bohatera, na miejscu którego może się postawić każdy odbiorca; bohater o uniwersalnych cechach.

Tekst 2.

Stanisław Barańczak tak mówił o swojej twórczości:

Nie odrzucam polityki czy spraw społecznych jako tematu wiersza, raczej staram się zawsze widzieć je jako fragment wszystkich tych uwikłań, w których się człowiek znajduje.

www.polskieradio.pl

Поясни, у «яких залежностях знаходиться» ліричний герой у вірші Станіслава Баранчака «Н.Н. крутить ручку радіо» і як на них реагує.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ЧЕРНЕТКА (не підлягає оцінюванню)

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Частина 1 і 2

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Частина 1 і 2

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Частина 1 і 2

Формула 2023

